

În acest număr:

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

După 333 de ani, „Vasa“ a vorbit

de I. PODKOLZIN

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

- De ce se „joacă“ inginerii
- Laserul modifică ereditatea
- Medicația durerii
- Ne va fi frig... peste 80.000 de ani!

De două ori 18 primăveri

Foto: R. Azriel

PAGINA

DE UMOR:

Sînt o femeie
deșteaptă

Prietenul meu
automatul

Superstițiosul

ANUL XXIV

20

(1209)

17 mai
1968

12 pagini,
1 leu

La Pifunda (litoralul caucazian) a început sezonul

Foto: Ciohnelidze

CONSTRUCȚII DE MAȘINI

Cartea de vizită a lui „Moskvici-412“

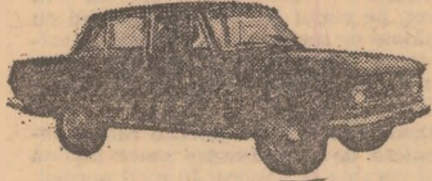
După cum am mai anunțat, uzina de automobile cu capacitate cilindrică mică din Moscova a pus la punct producția automobilului „Moskvici-412“. Iată acum, pe scurt, cele mai importante caracteristici ale noului vehicul.

Motorul cu patru cilindri are o putere de 75 c.p. și o capacitate cilindrică de 1,5 litri sau 1478 centimetri cubi. Arborele de comandă a fost mutat din blocul cilindrilor în chiulasă. Am amintit de această modificare pentru că, datorită ei, s-a putut renunța la câteva piese intermediare. Spre deosebire de tipurile anterioare, în care pinioanele arborelui de comandă și arborelui cotit veneau în contact direct, în motorul lui „Moskvici 412“ acționarea prin roți dințate a fost înlocuită cu transmisia prin lanț.

Blocul motorului din aluminiu adăpostește cămășile detașabile ale cilindrilor. De aceea reparația se reduce la o simplă înlocuire de piese. Cît privește poziția cilindrilor, ei sînt înclinați spre dreapta, ceea ce a permis să se lungească ștuful de admisie. Și această modificare este importantă, întrucît îmbunătățește formarea amestecului și umplerea cilindrilor.

Viteza maximă stabilită pentru noul automobil este de 140 kilometri pe oră. Dar prototipurile au indicat o viteză de 150 kilometri pe oră.

În sfîrșit, o ultimă noutate — în sistemul echipamentului electric: „Mosk-

vici-412“ are un generator de curent alternativ cu redresor încorporat. Acest tip de generator asigură o mai bună reîncărcare a bateriei, ceea ce-i lungeste viața.

TRANSPORTURI

Socotitorul de automobile va rezolva problema?

Astăzi, cînd circulația pe marile artere sau, mai bine spus, reglementarea ei ridică atîtea probleme, atîtea căutări și încercări de soluționare, stabilirea intensității traficului pe o șosea sau numai pe o porțiune de șosea a devenit un adevărat obiect de cercetare științifică. Specialiștii nu se mai mulțumesc să cunoască indicii intensității în general, ei repartizați pe ore, pe anumite zile...

Cercetătorii sovietici în materie au dobîndit, după multe strădării, un rezultat care poate fi socotit încurajător. Ei au pus la punct un aparat — „Autosocotitorul“ — care calculează precis și repede cite automobile trec pe o șosea într-o perioadă de timp dată. Mai mult, autosocotitorul le și imparte

Autosocotitorul în acțiune

în grupe, după capacitatea lor cilindrică.

„Autosocot“ — cum i-au spus inventatorii săi — funcționează automat, fără a stînji în vreun fel circulația și fără a avea nevoie să fie supravegheat, timp de cîteva zile, de un operator. El este legat prin fir de o instalație aflată pe porțiunea de șosea pusă sub observație.

Instalația este sensibilă la greutatea autovehiculelor care trec prin fața ei. Traductori speciali, reacționînd fiecare în alt fel la greutatea diverselor tipuri de automobile, trimit semnale pe contoarele corespunzătoare ale aparatului.

Aparatul a fost proiectat și construit de un grup de specialiști ai laboratorului central de cercetări al Direcției generale a șoselelor din Ministerul transporturilor auto și al drumurilor din R.S.F.R., asistați de institutul „Elektroprivod“.

Aparatul nu cîntărește mai mult de șase kilograme. E alimentat cu curent alternativ de 127 sau 220 de volți și consumă 20—25 W.

El urmează a fi introdus curînd pe cele mai importante șosele din Federația Rusă.

— Vreau să mă asigur că sînt pe verde!

INDUSTRIA FORESTIERĂ

Uimitoarele proprietăți ale coniferelor

Acum cîva timp, pe lângă Academia de silvicultură „Kirov“ din Leningrad a fost înființat un laborator pentru studierea problemelor legate de folosirea elementelor vii ale arborilor și a extractelor unor preparate din masa lor verde. Printre ele merită a fi citată pasta de ace de conifere, un produs aproape universal, alcătuit dintr-o serie de substanțe folositoare conținute în diverse fructe și legume. Ideea fabricării ei s-a născut din necesitatea producerii intermediului uleiului vegetal. În timpul tratării, însă, o oarecare cantitate de substanțe biologice active se transforma în deșeurî. Pe de altă parte, carotenui nu era ușor de

folosit. Între timp, specialiștii au stabilit că însoțitorul carotenui din ace — clorofila — are proprietatea de a stimula numeroase procese biologice, așa încît s-a hotărît realizarea unui preparat care să cuprindă ambele produse.

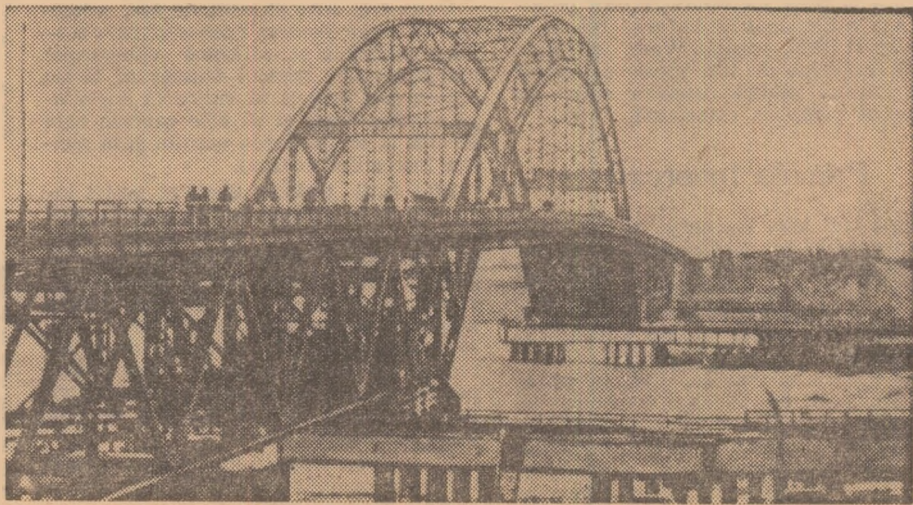
Obținerea lor simultană s-a făcut prin folosirea unui dizolvant comun, rășina conținută în ace, în felul acesta putîndu-se prepara pasta de conifere, o substanță viscoasă, amintind săpunul verde. Soluția fusese deci găsită: dintr-o tonă de ramuri puteau fi realizate 40 kg de pastă destinată celor mai diferite scopuri. În zootehnie, de pildă, amestecată în furaje, ea face să crească cu o treime greutatea porcînelor, cu 10 la sută aceea a vițelilor, influențează favorabil productivitatea oviparelor și combate sterilitatea vacilor, întrucît masa verde a coniferelor conține mult mai multe albumine și materii grase decît ierburile furajere. E adevărat, acele coniferelor au ceva mai puțin caroten, în schimb abundă în alte vitamine și în oligoelemente cum sînt cobaltul sau manganul. Ele sînt administrate animalelor și sub formă naturală, amestecate în furaje, sau de fîină vitaminizată, în producția căreia au început să se specializeze două sute de întreprinderi din Uniunea Sovietică.

Alte aplicații ale prețioasei paste sînt cunoscute în medicină unde este folosită în tratamentul arsurilor, maladiilor pielii sau în ulcerul stomacului. Cum pasta cuprinde aproape toate materiile grase solubile conținute în ace, fiecare din acestea poate servi la prepararea unui medicament special.

PROBLEME ȘI SOLUȚII

Patru mii de tone se mută

Moscoviții au apucat să vadă și minunea asta: un pod luînd-o singur din loc! 4000 tone de oțel cu o deschidere de 232 m s-au hotărît să nu mai respecte legile staticii și ale gravitației, și-au lăsat stîlpii singuratici și au plecat spre locul unde va fi nevoie de ele în următoarele luni. Și pentru că „graba strică treaba“, podul Himki nu a depășit viteza de 3—6 m pe oră; călătoria

Podul a ajuns la noul amplasament

lui era scurtă, doar 40 m, așa că pînă seara tot a ajuns la destinație.

De mai mulți ani acest pod semăna cu o gaură de ac prin care trebuia să se strecoare traficul mereu mai intens spre aeroportul internațional Șeremetievo, spre orașul-satelit Selenograd și, mai departe, spre Novgorod și Leningrad. Situația devenise aproape insuportabilă. Automobilele se tirau în viteză înția, circulația se bloca mereu. Era deci absolut necesar un pod nou, cu mai multe culoare. Pentru a începe construirea lui, trebuia pe de o parte să se elibereze locul și pe de altă să nu se întrerupă traficul. A fost aleasă soluția cea mai practică: mutarea podului Himki cu cîteva zeci de metri, pentru a lega două străzi mai puțin importante, pe care va fi deviată temporar circulația.

„Mulți erau sceptici, dar succesul nostru vorbește de la sine“, a declarat Grigori Timošenko, unul din inginerii responsabili cu operația. „Am înălțat hidraulic podul cu 50 cm și am împins sub el calea de rulare compusă dintr-un șasiu, șine, role și vinciuri electrice pentru călătoria de 40 m“.

LA ORDINEA ZILEI

Vînătoare în oceanul de aerosoli

Nu există loc pe glob care să fie scutit de prezența aerosolilor, particule solide sau lichide dispersate în gaz sau în aer. Prezența lor este deseori dăunătoare. Cei mai primejdioși sînt aerosolii de proveniență industrială. Coșurile termocentralelor electrice aruncă în atmosferă zeci de mii de tone de praf de cărbune. Pereții clădirilor din vecinătatea fabricilor de ciment se îmbicsesc cu un praf corosiv. Există orașe unde viața este practic imposibilă din cauza impurităților din aer.

Pentru a diminua pericolul pe care îl prezintă aerosolii, instalațiile respective trebuie să capteze particulele cu o concentrație extrem de mică — un firicel de praf la suta de metri cubi. Dacă la aceasta mai adăugăm că conținutul particulelor în aer se schimbă necontenit și că multe din ele nu au nici miros, nici culoare, înțelegem cît de dificilă este lupta împotriva lor.

Tehnica modernă dispune de un bogat arsenal de mijloace de prevenire a formării aerosolilor dăunători. Se etanșează utilajul tehnologic, se folosesc sisteme raționale de ventilație etc. Dar la fel de importantă este și captarea aerosolilor formați. Ea depinde în mare măsură de gradul de dispersie a particulelor. Lupta împotriva aerosolilor este foarte dificilă cînd au o dispersie mare sau medie, întrucît în aceste cazuri se depun foarte lent și se lasă greu prinși în instalațiile de filtrare. De aceea, cînd aerosolii dăunători nu pot fi captați în cantități mari, se recomandă folosirea mijloacelor individuale de protecție.

Industria sovietică produce respiratoare S.B.-1 „Lepestok“ în trei variante, „Lepestok-40“, cu o eficacitate de 99,5 la sută e utilizat pentru protecția împotriva aerosolilor radioactivi cu dispersie mare și medie și a celor toxici cu concentrație foarte mare. „Lepestok-5“ are o eficacitate de 96 la sută și e folosit mai ales împotriva prafului. Cel mai eficace este „Lepestok-200“, utilizat împotriva aerosolilor radioactivi și cu toxicitate mare, indiferent de gradul de dispersie și cu o concentrație mergînd pînă la de 200 ori norma admisă.

Un alt tip de respirator, „Astra-2“, e recomandat mai ales pentru sondorii și minierii care nu pot folosi variantele „Lepestok“ din cauză că umiditatea aerului și temperatura scăzută le reduc eficacitatea.

10 milioane de imagini pe secundă

ra nu s-a acționat în nici un fel. Iar orice abatere de la metabolism în cadrul unei celule face să sporească numărul de restructurări. De aceea, ei au conchis că laserul nu acționează direct asupra cromozomilor, ci asupra sistemelor metabolismului celular, ceea ce influențează numărul restructurărilor. Acest sistem al metabolismului poate fi definitiv „scos din funcție” de doze mici, iar efectul rămâne același dacă se acționează și în continuare asupra lui.

Dar toate acestea sînt, cum arăta recent E. Golub, unul din cercetătorii care au efectuat experiențele de mai sus, doar începutul cercetărilor în această direcție. Pentru viitor se întrevide o vastă activitate pe acest tărîm, întrucît de pe acum e împedat ca experiențele amintite pot contribui la cunoașterea mecanismului modificării eredității.

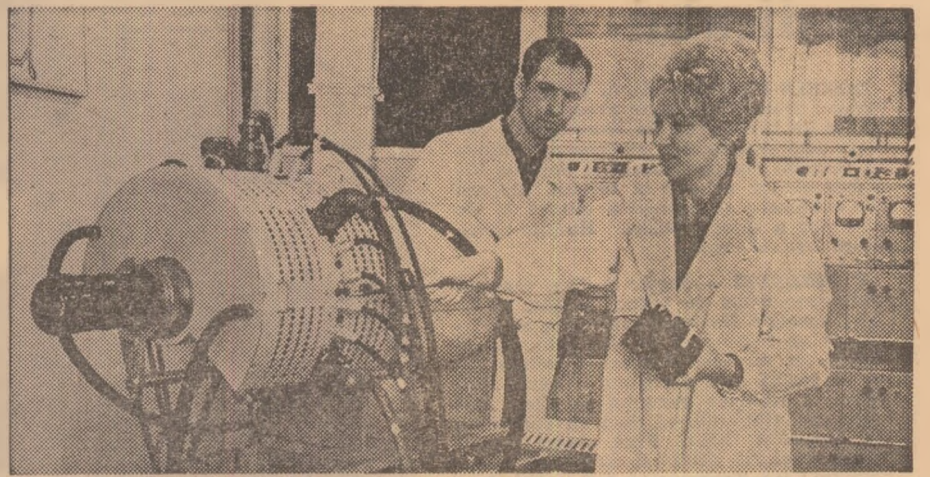
ZOOLOGIE

Oglinda porumbiței

Cînd e singură, o ființă vie nu are aceleași reacții ca atunci cînd se află printre semenii ei. Această constatare, care capătă acum implicații din ce în ce mai profunde, a fost făcută pentru prima dată acum aproape o jumătate de secol pe un minuscul vierme marin, numit **Convoluta**. În timp ce îi cercetau rezistența în apă dulce, biologii au văzut că mortalitatea variază în raport cu numărul indivizilor aflați în vasele de experiență. Cînd erau mulți, viermii supraviețuiau și se adaptau chiar în apă aproape dulce; singurătatea îi omora însă în câteva ore, chiar dacă apa era aproape tot atît de sărată ca mediul lor natural. Ipoteza eliminării unei cantități importante de sare, care să ridice suficient salinitatea apei, de către viermii aflați în număr mare sau a unei substanțe protectoare de către alte animale inferioare introduse în medii toxice a fost infirmată. Așadar, a trebuit să se admită că în aceste cazuri masa este cea care conferă protecția. Așa s-a născut și expresia „efect de masă”.

În deceniul al patrulea acest efect a fost studiat la diverse animale, mai cu seamă la peștii roșii, la **Drosophila**, muscuțica ideală pentru experiențe, la mormoloc, la unele insecte. Așa s-a văzut că, trăind la un loc, toate animalele și chiar plantele suferă modificări fizicochimice care le influențează creșterea, longevitatea sau reproducerea. Deși unele rezultate nu se pot explica încă (de pildă încetinirea respirației indivizilor adunați laolaltă, cînd ea ar trebui să se accelereze din cauza cantității mari de bioxid de carbon eliminate), fondul acestor fenomene e perfect logic: animalele se află în permanență sub influența mediului în care trăiesc, a biotopului; or, prezența semenilor lor constituie un element important al biotopului.

Mai tîrziu, zoologul P. P. Grassé a stabilit o diferență între efectul de masă, egal cu o acțiune a mediului, și

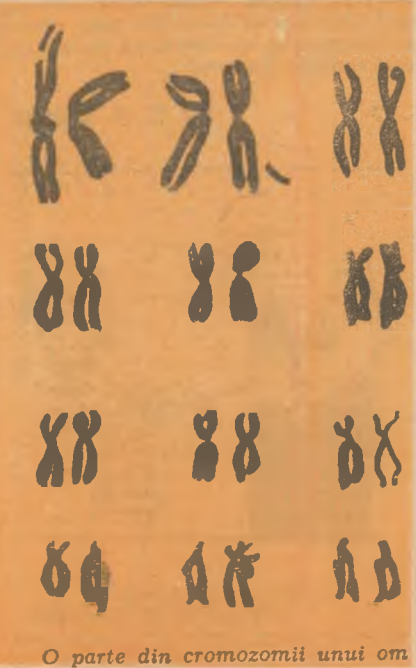

Într-un laborator al fabricii de microscop electronice și aparate electrice automate din orașul Sumi, R.S.S. Ucraineană, au fost elaborate patru variante noi pentru aparatele din seria „Lupa timpului”. Aceste originale aparate de filmat permit să se înregistreze procese rapide cu o viteză de zece milioane de imagini pe secundă. Asemenea imagini sînt necesare pentru cercetări în domeniile fizicii nucleare, fizicii plasmei și în studierea exploziilor. În fotografie se pregătește pentru lucru un model experimental de lupă a timpului.

GENETICĂ

Laserul modifică ereditatea

În ultimii ani s-a scris mult despre acțiunea biologică a radiației laser: în celulele iradiate se constată tulburări ale proceselor de sinteză a substanțelor necesare activității vitale. Acum cîteva luni, un grup de cercetători ai Institutului de genetică al Academiei de Științe a U.R.S.S. a observat că radiația laser are și consecințe genetice.

O parte din cromozomii unui om.

Experiențele au fost efectuate în laboratorul academicianului Nikolai Dubinin. Celule umane vii introduse într-o eprubetă au fost iradiate cu un laser cu acțiune continuă, alimentat cu un amestec de heliu-neon. Cercetătorii au studiat apoi la microscop cromozomii din nucleii celulelor care determină însușirile ereditare ale organismelor vii spre a stabili dacă radiația laser exercită vreun efect genetic.

Cu acest prilej s-a constatat că sub acțiunea radiațiilor Roentgen sau ultraviolete, cromozomul poate exploda. Uneori, fragmentele desprinse se reunesc, refăcînd structura inițială. Dacă într-o celulă explodează însă în același timp mai mulți cromozomi, se pot contopi fragmente provenind de la cromozomi diverși, ceea ce duce la modificarea ireversibilă a însușirilor celulei.

Cunoscînd toate acestea, cercetătorii s-au întrebă dacă același fenomen de restructurare a cromozomilor are loc și după iradierea cu laser. Experiențele le-au dat un răspuns afirmativ. În plus, au observat un amănunt interesant, anume că la început, paralel cu creșterea dozei de radiație, a sporit și numărul de restructurări ale cromozomilor, dar mai tîrziu, deși doza a sporit necontenit, nu s-au mai înregistrat modificări. Incercînd să explice și acest fenomen, cercetătorii au mai observat un amănunt: din cînd în cînd, restructurarea cromozomilor are loc și în celule asupra căror-

oase; o oglindă așezată în fața cuibului are același rezultat. Așadar, efectul de grup depinde mult mai puțin de numărul indivizilor, manifestîndu-se și atunci cînd sînt prezenți doar cîțiva, uneori numai doi. Se poate spune că este un efect psiho-fiziologic, pe cînd efectul de masă este pur fiziologic.

O întîmplare extraordinară, rămasă misterioasă la vremea ei, a demonstrat că traiul laolaltă nu influențează doar comportamentul, ci poate provoca și modificări morfologice. În 1912, B. P. Uvarov a studiat o nimicitoare invazie de lăcuste în regiunea Stavropol, la nord de Munții Caucaz. În anul următor el a fînut sub observație zonele unde lăcustele își depuseseră ouăle. Mare i-a fost mirarea cînd a văzut că multe din insectele ieșite la lumină nu mai semănau cu părinții lor, ci erau niște lăcuste pașnice, trăind izolate și fără nici o velenitate de a călători. Treisprezece ani mai tîrziu, întorcîndu-se dintr-o călătorie, Uvarov a găsit lăcuste negre (migratoare) într-o cușcă în care lăsase insecte verzi. Imediat l-a luat la rost pe laborant, crezînd că a mutat „locatarii” cuștilor. Omul s-a jurat însă că a văzut cu ochii lui cum lăcustele verzi deveneau negre. Cîrînd după aceea Uvarov a putut dovedi că era vorba de fapt de două varietăți, diferite ca aspect și obiceiuri, ale aceleiași specii și care se pot transforma dintr-una în alta. Mai tîrziu s-a obținut ușor trecerea de la forma solitară la forma gregară, crescînd laolaltă, într-un spațiu restrîns, trei-patru indivizi, sau introducînd o lăcustă din prima categorie într-un grup din a doua. Numeroase experiențe au demonstrat că schimbarea este datorată stimulilor vizuali și tactili și că se petrece cu atît mai repede cu cît insecta e mai tînră.

În ghețurile veșnice, urșii albi sînt animale solitare. Crescînd împreună vor deveni oare sociabili?

efectul de grup, care rezultă din recepționarea unor stimuli senzoriali (chimici, adesea hormonal și uneori chiar vizuali) emiși de membrii micii comunități. Porumbițele, de pildă, nu ouă dacă sînt singure. E interesant însă că nu au nevoie de un tovarăș în carne și

Diverse fenomene fiziologice sau comportări întîlnite la furnici și albine îi fac pe oamenii de știință să se întrebă dacă manifestările sociale ale acestor insecte nu sînt cumva consecința efectului de grup. Mai mult, unele observații amintesc în mod impresionant

de cele ce se întîmplă în societăți înfinit mai evoluate. Un entomolog a comparat activitatea furnicilor atunci cînd lucrează individual și în grup. Insectele izolate își păstrează capacitatea de a săpa tuneluri în pămînt, dar cele grupate se pun pe treabă mai repede și mențin un ritm susținut. Cu o înfinită răbdare, numărînd cocoșoșele de pămînt aruncate la suprafață, entomologul a constatat că efectul de grup le face pe furnicile „leneșe” să lucreze mai repede; asocierea lucrătoarelor medii exclusiv cu unele leneșe le „strică” pe primele, în loc să le impulsioneze pe cele din urmă. Numai furnicile cu adevărat harnice nu sînt influențate de nici o combinație. Aceste fapte și-ar afla foarte bine locul într-un tratat de psihologie a muncii.

Ce se întîmplă însă cu animalele superioare? Studiile sînt mai puțin numeroase, fiind mai dificile. Una e să îți sub observație peștii dintr-un acvariu, de pildă, și alta să alergi prin păduri după o turmă de căprioare. Totuși cercetările efectuate pînă acum, mai mult pe păsări și șobolani, demonstrează că efectul de grup acționează pe toate treptele scării de dezvoltare a animalelor și că, în ultimă instanță, poate fi regăsit în cele mai multe comportamente sociale.

GEOLOGIE

Ne va fi frig...

peste 80000 de ani!

O teorie cu o vechime respectabilă deja explică apariția perioadelor glaciare prin variațiile intervenite în înclinarea axei Pămîntului. Cînd această înclinare este mai mare — ni se spune — diferența dintre căldura din timpul verii și frigul din timpul iernii este foarte accentuată. Cînd ea descrește, iernile sînt mai blînde, iar verile mai răcoase. În aceste împrejurări începe a se constitui o situație „glaciară”, întrucît căldura insuficientă din timpul verii nu mai izbuteste să topească ghețurile și zăpada rămase din iarnă.

În ultimul timp s-a descoperit însă că schimbările axei de rotație a Pămîntului pot fi calculate atît pentru trecut, cît și pentru viitor. Pe de altă parte, tehnici moderne fac cu putință reconstituirea în amănunt a istoriei diverselor climate care s-au succedat de acum 250.000 de ani și pînă astăzi. În felul acesta s-a putut vedea corelația dintre evoluția ultimei perioade glaciare și cantitatea de radiație solară primită vara de emisfera nordică. Extrapolînd aceste rezultate se pot face previziuni, limitate, ce vor putea fi verificate peste vreo zece ani. Iar dacă ele se vor dovedi exacte se va putea schița o cronologie a viitoarelor perioade glaciare.

Perspectiva unor asemenea perioade nu trebuie însă să ne neliniștească, dat fiind că ivirea unei glaciațiuni pare a se vesti lent și progresiv, încît omul are destul timp să se adapteze noilor împrejurări. Dar în vreo 80.000 de ani s-ar putea ca o imensă calotă glaciară să acopere, pentru o vreme, cea mai mare parte a Europei și a Americii de Nord.

Pînă atunci...

TURCIA

Pe urmele lui Apolo, Palas Atenei, Pitiei...

Admir Istanbulul de pe podul Galata. Pe alocuri, acoperișurile de țiglă sînt dominate de săgețile minaretelor. Pe apa albastră lunecă pete aurii și violete. Vaporașele se îndreaptă spre insula Prinkipo. Podul își înfige unul din capete în piața de pește, iar la cealaltă extremă a lui se înalță silueta masivă a Moscheii noi, construite în secolul al XVI-lea.

Pe lângă mine trec șiruri de automobile, dar la Istanbul se circulă și cu asini, motocicletele, trăsuri...

Strigătele negustorilor, clacoanele automobilelor și sirenele vapoarelor, mirosul de benzină, de pește fript, de porumb copt și de castane prăjite sînt însă suveran dominate de puternicul iz al mării.

...Ieșim din hotel, o clădire modernă și originală — cu șapte etaje, dar lată numai cît două ferestre — ca să luăm contact cu orașul. Balconul camerei mele dă într-o străduță unde se construiesc alte două hoteluri; de data aceasta zece etaje dar lățimea, tot cît două ferestre. Explicația e simplă: pe un teren mic se construiesc clădiri înalte.

...ada e invadată de vinzători. Treceam pe lângă o bătrînă cu un coș imens în spinare, din care atîrnă în buchete frunze de varză. Îndărătul ei se aține un tînăr cu nas coroiat, drapat cu covoare viu colorate; adevărate prăvălioare cu fructe mari și frumoase se rostogolesc pe biciclete cu trei roți. Un bătrîn mustăcios mină un cal atît de încărcat cu coșuri de legume încît aproape că nu se mai vede dintre ele. Și toți strigă, lăudîndu-și marfa.

Ajungem pe o stradă mare, lată și... nu putem s-o traversăm. Un șir nesfîrșit de mașini ne taie calea. În Istanbulul cu două milioane de locuitori sînt multe automobile și nici un semafor. Agenți de circulație sînt foarte puțini. Așa încît, uneori trebuie să așteptăm chiar zece minute ca să poți trece strada. În cele din urmă procedăm și noi ca localnicii năpustindu-ne la voia întîmplării în șuvoiul de mașini și înaintînd în zig-zag printre ele.

Pe trotuarele străzilor foarte animate, cu multe magazine, rămîne doar o fișie îngustă pentru pietoni, restul fiind loc de parcare pentru mașini.

...În vecinătatea Izmirului sînt cîteva orașe străvechi în care, spre deosebire de Izmir, nu există clădiri din sticlă și metal, iar vremea pare că s-a oprit în loc.

Un diplomat sovietic îmi spusese că aceste localități trebuie vizitate cu Biblia în mînă. Eu însă am la mine creioane și hîrtie, iar ochii îmi sînt larg deschiși, căci o călătorie ca aceasta e o adevărată sărbătoare pentru privire. Cutreierăm orașe cu o vechime de trei-patru mii de ani: Efes, Didyma, Milet, Prient, Pergam. Ne frapează spiritul rațional, talentul și avîntul cu care bizantinii și romanii și-au construit orașele...

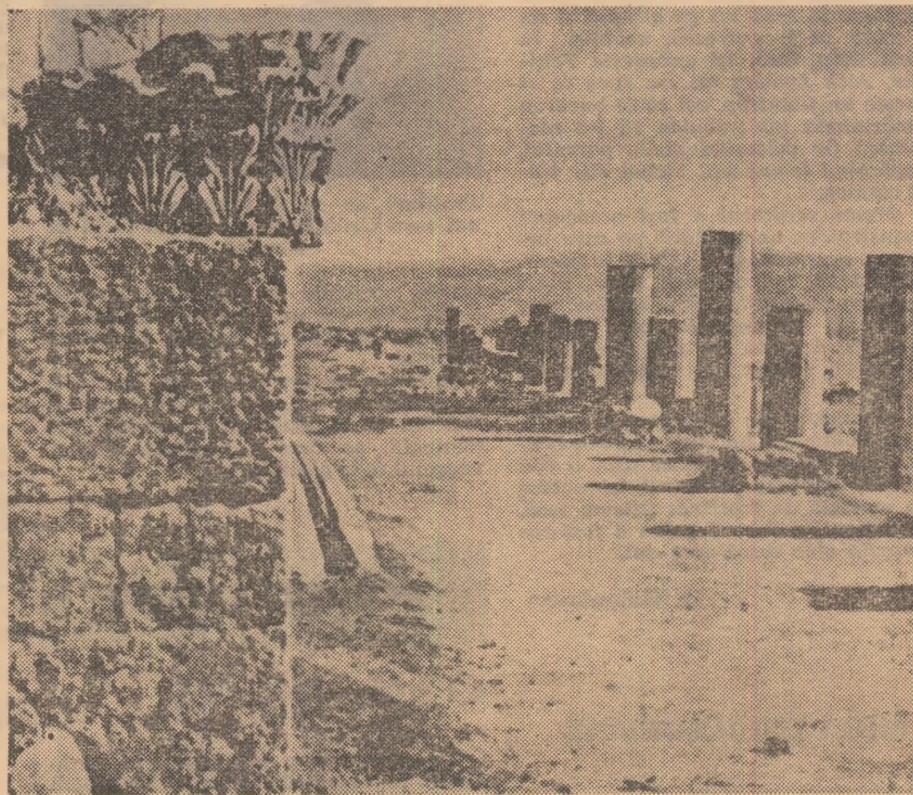
Panaghia Kapulu, prima bazilică creștină din lume, este o clădire mică, severă, cu bolți joase, durată din blocuri de piatră cenușie; a fost construită în munți stîncoși, galbeni și cenușii, unde măslinile cresc în copaci cu frunze argintii înguste, unde rătăcesc asini, iar pe cer aleargă nori bordați cu aurii, străpunși pe alocuri de razele soarelui. Exact ca în ilustrațiile biblice ale lui Gustave Doré.

Alături se află un mic magazin al bazilicei, în care o călugăriță vinde suvenire religioase. Ceva mai încolo o unitate de jandarmerie, cu ostași arborînd o mare plictiseală. De ce? „Păzesc biserica creștină de eventuale atacuri” — ne lămurește ghidul.

În Efes, spune legenda, a locuit trei ani apostolul Pavel, acolo a trăit și a fost înmormîntat Sf. Ioan și chiar Fecioara Maria a poposit pe acele meleaguri.

O arcadă uriașă, înălțată din blocuri de marmură albă și galbenă de diverse forme, este scăldată în soare. E zăpușeală și liniște. Nu se aude decît clinchetul clopoștilor de aramă de la gîtul cămîlelor încărcate cu poveri.

Trecem prin umbra plăcută a arcadei. Ici-colo sînt imprăștiat în dezordine trepte lungi, coloane albe și capiteluri. Blocurile imense de piatră sînt arse de

Ruinele unui stadion din Pergam

soare. Deși rănită de curgerea vremii și de oameni, marmura albă, aidoma unui trup superb, își păstrează încă frumusețea.

În depărtare se zărește o cetate cu turnuri pătrate, ultima așezare a romanilor. Fortăreața a fost distrusă de arabi și apoi reconstruită tot de ei. Niște băietandri vind monede bizantine și romane și un cap mic de marmură. Cer mult pe ele. Scot aparatul fotografic și mă pregătesc să-i fixeze pe peliculă. Unul din copii viră însă repede capul de marmură în buzunar. Nu vrea să fie fotografiat, căci e „braconier”.

Străbatem străzile Efesului, pășind pe dale de marmură. De o parte și de alta se înalță coloane, care acum nu mai susțin nimic în afară de cerul albastru orbitor; socluri, băi romane, ici-colo arcade intacte, uriașe ruine ale superbe bazilicii Sf. Ioan, sculpturi și basoreliefuluri... În zare se profilează munți înverziți.

Adio Efes! Înainte de plecare cumpărăm dintr-o prăvălioară cîteva clopoștilor de aramă care se agață la gîtul cămîlelor, pentru ca clinchetul lor să ne amintească de această splendidă și fierbinte petrecută în străvechiul oraș. Autobuzul gonește printre munți acoperiți cu păduri, apoi coboară spre mare și curînd zărim în golfuri o apă verzuie, iar la orizont albăstrie. Am ajuns la Marea Egee.

De-a lungul țărmlui tăiat de golfuri și golfulețe se înșiră pensiuni... Belșug de flori roz, liliachii... În peninsule se înalță vile. Poposim în mica localitate balneară Kuşadasi — „Insula păsărilor”. Într-un restaurant așezat pe marginea apei ni se servește o masă grozav de gustoasă. Foarte apetisanti sînt niște pești prăjiți, mici cît degetul.

Drumul taie niște cîmpuri cultivate cu bumbac. În zare se profilează siluete albastre de stînci. La un moment dat, ne ieșe în cale o turmă mare de capre negre cu coarne lungi. Sînt o specie de capre care devorează vegetația pînă la rădăcină. Există păreri care afirmă că dacă multe regiuni din Africa, cîndva

infloritoare, sînt acum un pustiu, de vină sînt caprele. A fost adoptată chiar o rezoluție a unui organism al O.N.U. cu privire la reducerea masivă a șepțelului de capre de pe glob. Totuși, în Turcia caprele, care furnizează carne, lapte și lînă — una din principalele surse de venituri ale țăranilor — sînt mai departe în număr mare.

Cînd ajungem la Didyma, un oraș mic, în fața ochilor se ivesc, ca în vis, mărețele ruine ale templului lui Apolo, în care faimoasa preoteasă Pitia făcea sumbre proorocii. Templul a ars în 494 î.e.n. Jur-împrejur zac capiteluri și fragmente de coloane, zvirlite parcă de mîna unui uriaș rău.

Cer albastru, chiparoși negri, marmură innegrită de fumul incendiilor.

Se întunecă. Ajungem la Prient. Orașul, construit în secolul VI î.e.n. de Alexandru cel Mare, e numit Pompeiul Anatoliei. Ghidul ne relatează povestea, deopotrivă romantică și singeroasă, și sfîrșitul dramatic al acestui oraș. Pornim spre munți, către templul zeiței Palas Atena. E noapte. Contururile ciudate, sinuoase ale munților sînt tăiate de siluetele a cinci coloane. În iarbă și printre tufișuri sclicesc resturi de plăci de marmură și de coloane. Noaptea, cerul violet, parfumul suav al florilor — cum ar putea fi oare uitate vreodată?

...În fața noastră, pe un platou muntos se ivesc Pergamul. Maiestuoasa Acropolă se desfășoară pe o lungime

care sînt acestea. În ultima vreme în Jamaica a luat o mare dezvoltare turismul. În 1966, bunăoară, insula (a treia ca mărime din Caraibe, după Cuba și Haiti) a fost vizitată de 345.000 de turiști străini. O altă importantă sursă de beneficii o constituie producția de zahăr și banane. Pe plantațiile de bananier lucrează peste 80.000 de țărani. Port Antonio este unul din principalele porturi prin care se exportă bananele jamaicane.

La zece mile de Port Antonio, în Munții albaștri, se află orașul Moor Town, în care există una din cele cinci colonii de maruni, primii jamaicani liberi. Marea Britanie le-a recunoscut suveranitatea printr-un tratat special încheiat în 1739, deci cu un secol înainte de eliberarea sclavilor în Jamaica. Numele lor provine de la cuvîntul spaniol cimarron, care înseamnă sălbatic dar și sclav fugat. Acum în Jamaica există 8.000 de maruni, conduși de colonei. Se spune că în timpul luptei împotriva englezilor, gradele ofițerilor britanici au produs o puternică impresie asupra marunilor. De atunci, toți conducătorii marunilor își atribuie gradul de colonel.

Măslinul este un fel de leit-motiv al orașului tunisian Sfax; de cum intră în oraș, călătorul e întâmpinat de parfumul puternic și îi simte în gură gustul înțepător. În Sfax există hotelul „Olive”, toate felurile de bucate — de la supă la dulciuri — sînt gătite cu ulei de măsline, iar autobuzele și taxiurile sînt vopsite în măsliniu. Măslinul a fost dintotdeauna simbolul și principala bogăție a portului din golful Gabès, al doilea oraș ca mărime din Tunisia, după capitala țării. Totuși Sfaxul, cu întinse livezi de fructe, mari zăcăminte de fosfați și mult pește, datorită vecinătății cu Mediterana, duce o lipsă cronică de apă. Nu plouă cu anii, ceea ce i-a determinat pe locuitorii greu încercați să-și facă provizii serioase de alimente și să-și sape în case bazine în care să păstreze apă. Uneori, aceste justificite măsuri de precauție îi fac pe locuitorii din nordul țării să-i privească ironic pe cei din sud și să-i acuze de zgîrcenie.

Deși în Finlanda se circulă cu mare viteză — 120—150 kilometri pe oră — statisticile arată că accidentele sînt mai puțin frecvente decît în alte țări. Explicația? Exigența sporită față de șoferi și starea bună a drumurilor. Semnele de circulație, de culoare galben aprins, sînt instalate direct pe asfalt. În genere, șoferii și călătorii de pe bancheta din față poartă centuri de siguranță, iar copiii stau numai pe bancheta din spate.

Subsolul Qatarului, emirat inclus de la 1 martie a.c. în Federația emiratelor arabe, este extrem de bogat în petrol. Prețiosul „aur negru” a fost descoperit abia în 1940; în 1963 s-au extras circa 9 milioane de tone. Înainte ca petrolul să fi fișnit din prima sondă, emiratul, cu o suprafață de 22.000 kilometri pătrați (mai mare decît teritoriul Kuweitului) era puțin populat; pămîntul sterp era străbătut doar de beduini nomazi. După aceea însă Qatarul a devenit unul din cele mai bogate emirate din Golful Persic. Beneficiul net anual obținut din petrol se cifrează la 30 milioane de lire sterline, iar venitul anual pe cap de locuitor la 464 lire sterline. Doha, centrul administrativ al emiratului nu mai are înfățișarea semi-rurală de acum cîteva ani.

(După Za rubejom, Nedelea, Izvestia)

Ce nu face u mamă!

DE PE CINCI CONTINENTE

- „Insula resurselor” ● Măslini și lipsă cronică de apă
- De ce nu sînt accidente
- Bogăția Qatarului

Jamaica este astăzi una dintre cele mai mari țări producătoare de bauxită din lume; zăcămintele de bauxită, din care se obține aluminiul, ocupă peste o mie de mile pătrate, cu alte cuvinte un sfert din teritoriul insulei. Ea constituie, evident, principalul articol de export al țării. Dar Jamaica mai are și alte bogății. De altfel, în limba aborigenilor, Jamaica înseamnă „insula resurselor”. Să vedem

FAUNA IN IMAGINI

Raritățile celor 600
de grădini zoologice

În momentul de față există pe glob peste 600 de grădini zoologice, cu numeroși pensionari. Nu de mult, grădina zoologică din Moscova a adresat citorva instituții similare din diferite țări rugămintea să-i comunice date despre vietățile curioase ce le populează.

Din San Diego (S.U.A.) a sosit fotografia unei maimuțe care prin infăți-

șarea ei atrage atenția vizitatorilor și le stârnește hazul. După cum puteți constata, această specie de maimuțe, originară din Borneo, are un nas care se abate sensibil de la canoanele frumuseții, chiar așa cum o concep maimuțele. Specia respectivă suportă greu captivitatea și de aceea, nu poate fi întâlnită decât în vreo 4-5 grădini zoologice de pe glob. În plus, aceste maimuțe sînt foarte mofuroase la mîncare. Nu consumă decît frunze de mangrove, arbore care crește numai în regiunile tropicale. În schimb, sînt foarte bune înotătoare căci spre deosebire de suratele lor, au degetele unite printr-o membrană. Sînt destul de irascibile. Cînd se infurie scot strigăte ascuțite, iar virful originalului lor nas se ridică.

Grădina zoologică din Berlinul occidental a trimis imaginea unui animal descoperit de zoologi abia în 1900. Se numește okapi și pînă acum citeva decenii a fost văzut doar de locuitorii țărilor lui de baștină, Congo și Uganda.

Seamănă cu o antilopă, dar are partea superioară a picioarelor vîrgată ca la zebre, iar masculii au cornițe ca ale girafelor. Trăiește numai în junglile greu accesibile din țările africane amintite mai sus.

Din R. D. Germană a sosit „portretul” păsării Balaeniceps rex, capturată pe malul Nilului Alb. Această pasăre are un cap masiv și un cioc enorm. Își recunoaște îngrijitorul, pe care îl întîmpină de fiecare dată cu plecaciuni adinci. Dar amabilitatea ei e înșelătoare. Căci e o pasăre de pradă; își ucide victimele — pești, broaște, rozătoare — printr-o lovitură dibace a ciocului puternic și le înghite întregi.

În sfîrșit, arhiva fotografică a grădini zoologice din Moscova s-a îmbogățit și cu o sumă de imagini idilice: un șarpe boa care-și îmbrățișează prietenul, directorul grădini zoologice din Tokio, o tină gorilă jucîndu-se pașnic

cu un grup de copii din Torino, un urs panda, descins la Copenhaga din munții Himalaia și care-și privește îngrijitorul aproape cu tandrețe...

AMINTIRILE UNUI OM
DE INCREDEREL-a cunoscut
pe Jack London

După îndelungi căutări, în Japonia a fost descoperit servitorul lui Jack London. El se numește Sekine Tokinoske, este în vîrstă de 79 de ani și are un atelier fotografic la Tokio.

L-a cunoscut pe Jack London în 1909 cînd, la recomandarea unui prieten japonez, s-a angajat ca valet în casa scriitorului — „Beauty Ranch”, din California. Tokinoske își amintește că după ce așternea pe hîrtie 600 de cuvinte, obișnuita lui normă de dimineață (editorii îi plăteau cîte 25 de cenți de cuvînt) și rezolva într-un fel sau altul somațiile creditorilor, London se consacră zecilor de vizitatori, scriitori, oameni de afaceri, politicieni. Ospitalitatea lui se extindea asupra tuturor celor ce-i pășeau pragul și orice vagabond putea să conteze în casa lui pe o masă și un loc unde să-și petreacă noaptea. În același timp, însă, își amintește Tokinoske, Jack London nu era ceea ce se numește un filantrop, cei ce se bucurau de mîrînimia lui trebuiau să i-o răsplătească fie mîturînd aleile parcului, fie spîrgînd lemne sau făcînd alte treburi casnice.

O vreme scriitorul a fost preocupat de construirea unei clădiri pe care intenționa s-o numească „Casa lupului”. Destinată să adăpostească tineri poeți și scriitori talentați, „Casa lupului” n-a apucat să găzduiască pe nimeni, căci a ars înainte de a fi terminată. Se pare că cineva rău intenționat i-a dat foc.

În dimineața de 12 noiembrie 1916, Sekine Tokinoske l-a găsit pe Jack London mort. Pe o mîsuță se afla o filă de hîrtie pe care scriitorul își notase doza mortală de morfină. Oficial, însă, sinuciderea lui Jack London a fost recunoscută abia după zece ani.

D. Kolonkov

MICA ENCICLOPEDIÉ

Turnuri

La început a fost turnul Babel. Dacă lăsăm deoparte exagerările legendelor, strămoșul tuturor turnurilor din lume avea, probabil, forma unui monument zigrat, edificiu cu caracter religios din vechea Mesopotamie. Zigratele aveau dimensiuni impresionante. Înălțimea unei celebre construcții de acest gen, numită Etemenaki și ridicată în Babilon în secolele XXI-XVIII î.e.n., era de 90 de metri. Poate că tocmai acest zigrat a stat la baza legendelor despre turnul Babel.

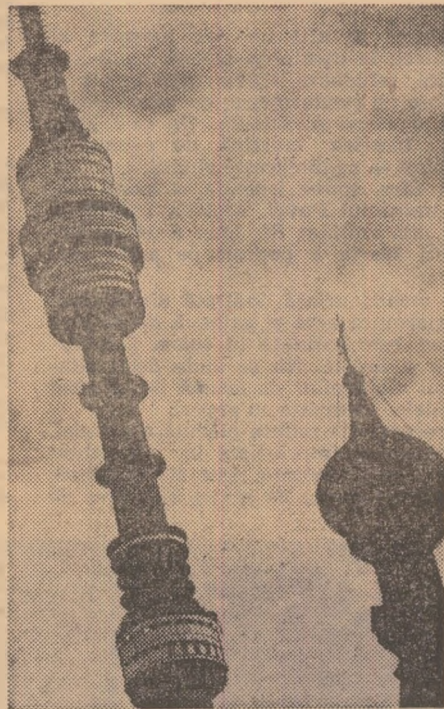
Cele mai multe turnuri din antichitate se nașteau din necesități de apărare, iar construcția lor se supunea anumitor legi. Distanța dintre turnurile ce străjuiau o fortăreață, de pildă, trebuia să fie cam de 300-400 de pași, ceea ce echivala cu dublul traseului parcurs de o săgeată în zbor. În felul acesta, asediatorii puteau fi ajunși de săgețile arcașilor în orice punct din jurul fortăreței.

Apoi turnurile au căpătat și utilizări civile. În India antică, pe locul unde se află azi Delhi, capitala țării, și unde altădată a fost orașul Indraprastha, se înălța turnul unuia din cele mai vechi observatoare din lume. Căzînd peste pietrele enorme, așezate în jur, umbra turnului indica poziția Soarelui pe bolta cerească. În secolul VII e.n. la acest observator a lucrat astronomul și matematicianul indian Brahmagupta.

Un turn celebru a fost și farul din Alexandria, una din „cele șapte minuni ale lumii”, construit în anul 280 î.e.n. și distrus de cutremurul din 1326. O altă „vedetă”, binecunoscutul turn din Pisa, este o curiozitate născută dintr-o greșală de calcul, așa cum turnul Eiffel avea să fie întruchiparea unei precizii ireproșabile. Edificiul din Pisa a început să se încline spre sud cînd meșterii ajunseseră la etajul doi. Temelia era solidă, dar constructorii nu luaseră în considerare mica rezistență a solului mlăștinos.

Lucrările au fost sistate pînă în secolul următor, cînd s-a apucat de treabă o a doua generație de meșteri. Dar turnul continua să se încline. Din nou o pauză și abia în secolul XIV s-a născut, așa cum îl știm, turnul din Pisa. Pe atunci devierea de la verticală era de doi metri, astăzi a ajuns la cinci metri. În acest turn a făcut Galileo Galilei experiențe pentru a verifica legea căderii corpurilor.

Turnurile gemene din Bologna, construite în secolul XIII, sînt și azi o curiozitate a orașului: bazele lor sînt ală-

Profiluri pe cerul Moscovei: modernul turn Ostankino și o veche turlă de biserică

turnate, virfurile însă sînt divergente, astfel încît cei ce le privesc de jos au impresia că ele se leagănă în bătaia vîntului.

Apocope fiecare oraș are turnurile lui, vechi sau noi, celebre sau anonime. Oricum ar fi, toate au o personalitate distinctă, pe care o imprimă deseori orașului ce le găzduiește.

ROBOȚII LA LUCRU

O ușă vigilentă

Timpe de citeva săptămîni, la intrarea în sala mare de lectură a Bibliotecii „Lenin” din Moscova cititorii au fost întîmpinați de inginerul F. Miloev, autorul controlorului automat experimentat în momentul de față.

Pentru a pătrunde în sală cititorii trebuie să prezinte permisul, iar în schimbul lui capătă o fișă pe care sînt trecute cărțile solicitate. Avînd în vedere numărul mare de cititori, aceste operații necesită o armată de funcționari care, oricît ar fi de rapizi, nu reușesc să evite aglomerația și așteptarea. În plus, pentru o folosire cit mai rațională a fondului de cărți personalul bibliotecii are datoria să țină evidența numerică a cititorilor, a indeletnicirilor lor etc., ceea ce îngreunează, de asemenea, procesul de deservire. Spre a simplifica lucrurile, ing. F. Miloev a conceput, împreună cu S. Jivov, o insta-

lație automată de control. Mai exact, o ușă-controlor. Cititorii se prezintă în fața vigilentului paznic, ținînd în mînă un permis perforat. Unii dintre ei, încă neinițiați, introduc fișa într-o casetă și dau să intre în sală. Dar și-aj găsit! Ușa refuză să se deschidă, atrăgîndu-le atenția, printr-o inscripție luminoasă apărută pe un ecran, că au uitat să-și ia fișa.

La cerere, inginerul Miloev dă explicații suplimentare: în momentul în care cineva trece pragul sălii de lectură, controlorul automat înregistrează numărul sălii și datele indicate pe fișă. Mai mult, el nu-i lasă să treacă pe cei cu permisul expirat și-i roagă politicos să și-l prelungească.

Ușa-controlor va funcționa în multe biblioteci din U.R.S.S.

INOVAȚII

Automobilul transparent

Un grup de constructori de mașini din Franța și Anglia a prezentat nu demult modelul unui automobil transparent. Noul vehicul, susțin creatorii lui, are avantajul de a fi mai lefin decît automobilul confecționat din metal. Caroseria lui e executată din sticlă caldă. Acoperișul lasă să treacă 50 la sută din căldură și 25 la sută din lumina solară.

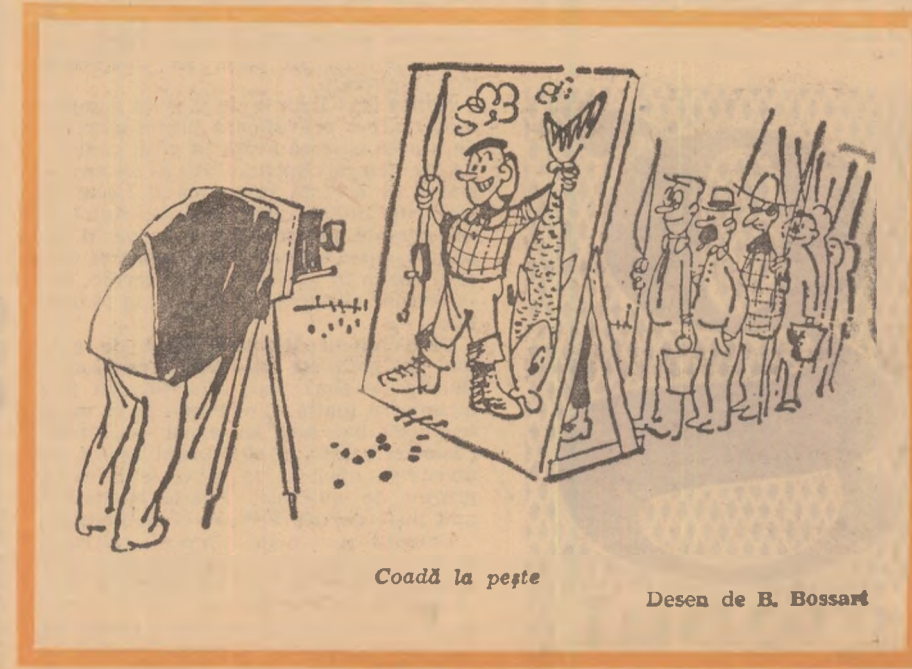
Automobilul transparent va fi destinat plimbărilor prin orașe și împrejurimi, el oferînd călătorilor un maximum de vizibilitate.

Stadion la comandă

O firmă americană a proiectat un stadion pe „pernă de aer”. În numai citeva ore el poate lua forma unui cîmp de fotbal, a unui velodrom sau a oricărui alt teren de sport. Modificările se realizează cu ajutorul unor elemente mobile ale tribunelor, care se deplasează pe o „pernă de aer”.

Săni pentru cîini

Se știe că în Elveția cîinii sînt folosiți în mod curent pentru căutarea celor rătăciți în munți. Pentru a le cruța, însă, forțele, căci căutările pot dura zile, cîinii cercetași sînt transportați pînă la un anumit punct în săni trase de schiori. O dată ajunși la destinație, ei pot să-și îndeplinească nobila misiune cu forțele intacte.

Coadă la pește

Desen de B. Bossard

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

I. D. — București: 1) După semnele descrise de dv. ar putea fi mai degrabă vorba de un varicocel stg., care are repercusiuni și asupra apetitului sexual. 2) Dar, pe de altă parte, sînt și fenomene inerente vîrstei. Dozarea 17 — ceto-steroidilor în urină ar putea răspunde curiozității dv. Ca tratament de lungă durată: Testolent, o fiolă injectabilă la 3 săptămîni, asociat cu cîteva cure de Folcisteină (15 fiole de fiecare cură), vitamina E, 3 comp. pe zi, Fosfobion, o fiolă buvabilă pe zi. De asemenea, Rp. T-ră de kola 15 f, t-ră de nuca vomica 10 g D.S. int. 15 picături în puțină apă, înaintea mesei de prînz. La masa de seară două pilule de clorhidrat de yohimbina a 5 mg.

GRÜNBERG ALEXANDRU — București; DRĂGULESCU GH. — Tr. Severin: Articolul „Oul nu mărește colesterolul” publicat în nr. 10 al revistei ne-a fost transmis prin intermediul agenției Agerpres și expune concluziile unor recente cercetări de laborator pe cobai și pe oameni. În asemenea împrejurări opiniile contradictorii sînt, cel puțin la început, inevitabile...

D. S. — Tr. Măgurele: Erasmus de Rotterdam care, ca orice filozof umanist al timpului său, avea și preocupări medi-

cale este autorul acestui înțelept aforism: „Satius est initiis mederi quam fini”, ceea ce pe românește sună cam așa: „Este preferabil să vindecî începî decît sfîrșitul bolilor”. Și cum boala de care suferiți nu se poate vindeca prin corespondență trebuie să consultați cît mai degrabă un specialist.

M. N. — Cimpina; PANCU MIRCEA — Botoșani: În întîrzierile dezvoltării staturale, se recomandă cure îndelungate de 2—3 luni, cu Testolent, o fiolă la 2—3 săptămîni sau Testosteron injectabil 5 mg. în soluție uleioasă, de 2 ori pe săptămîna. De asemenea, se poate asocia și Madiol, 1 comprimat/zi de 3 ori/săptămîna. Rezultatele satisfăcătoare dau și curele alternative de Timus și Epifizan, sub strict control medical.

CERNĂIANU AUREL — Timișoara: Despre vitamina U — antiuceroasă — cum este denumit astăzi sucul de varză am publicat un articol special în nr. 29/1967 din „Veac nou”. Repetăm aici schema de tratament propusă de clinicianul sovietic E. M. Vermel: Sucul (și nu zeamă acră!) de varză se administrează în cantitate de 200—250 ml. de 4 ori/zi, înainte de masă. Se poate utiliza și pulbere de varză deshidratată și triturată, 2 g/3 ori/zi, dizolvate în apă (1/4 de pahar) cu 20—30 minute înainte de masă. O serie de tratament durează 20—30 zile.

Da sau nu?

(Răspunsuri)

1. NU! Numai microbii patogeni provoacă imbolnăviri.
2. NU! Este o prejudecată. Tuberculoza nu este o boală ereditară, ci o boală contagioasă.
3. NU! Răceala și frigul favorizează, dar nu provoacă imbolnăvirea.
4. DA! Fiecare vaccin are o acțiune specifică împotriva bolii respective.

5. NU! Din punct de vedere fiziologic această necesitate nu este justificată.

6. NU!

7. NU! Spălătul seara este mai important, înlăturînd resturile alimentare dintre dinți care, peste noapte, pot fermenta sau putrezi dăunînd danturii.

8. NU! Însoțește în unele cazuri bătrînețea, dar nu în mod obligatoriu. Se poate manifesta și la persoane mai puțin înaintate în vîrstă.

9. DA! De aceea este util controlul periodic prin analiza sîngelui (RBW).

10. DA!

**COMBINATUL
CHIMIC
FĂGĂRAȘ**

Telefon 15—20

Produce și livrează,

Cu repartiție:

- Rășină PFL
- Fenoplac

Fără repartiție:

- Oxigen tehnic puritate 99,5%.
- Celuloid (în culori și grosimi diferite).

Executăm piese presate din bachelită pentru uz industrial.

**CONSUMAȚI
PRODUSELE
LACTATE**

SIBIANA

**DE ASEMENEA, CEREȚI
NOILE PRODUSE SPECIALE PENTRU SANDVIȘURI:**

- * BRÎNZĂ TOPITĂ ÎN PASTE CU DIVERSE
INGREDIENTE ȘI CONDIMENTE
- * BRÎNZĂ TOPITĂ CU SALAM SAU ȘUNCĂ

INTREPRINDEREA 10 INSTALAȚII-MONTAJE BRAȘOV

Str. Gheorghe Lazăr nr. 1, telef. 1 47 39

Vindem din stoc disponibil fără repartiție, pe bază de comandă fermă, unităților socialiste următoarele materiale:

- Piese fontă presiune diferite dimensiuni
- Piese fontă scurgere
- Canale grafol
- Izolatori de înaltă tensiune
- Tub bergman P.V.C. 35/39
- Diferite materiale electrice și sanitare

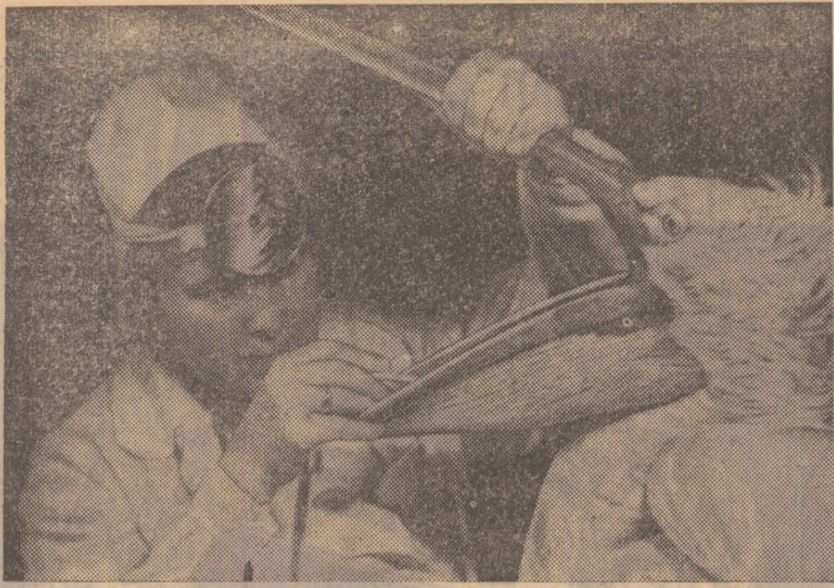
Pentru informații suplimentare sau pentru consultarea listelor cu materiale, vă puteți adresa direct serviciului de aprovizionare, telefon nr. 1 47 39.

Un produs nou, modern și atrăgător, care va aduce în apartamentul dumneavoastră o notă desăvîrșită de confort și bun gust. Linia suplă și multiplele posibilități de utilizare a pieselor fac din „camera combinată Cibin” o garnitură care nu trebuie să lipsească din nici un cămin. Realizată de întreprinderile MINISTERULUI ECONOMIEI FORESTIERE, camera combinată CIBIN are următoarea componență:

- Dulap combinat cu oglindă lei 2 432
- Dulap cu două uși lei 1 351
- Masă extensibilă lei 677
- Măsuță fantezie lei 274
- Canapea extensibilă lei 2 805—3 003—3 199
- Fotolii (se livrează cu două fotolii) lei 766—809—851
- Scaun Olt (se livrează cu 4 scaune) lei 248—261—274

Prețurile la canapea, fotolii și scaune oscilează în funcție de calitatea statorilor.

— Spune : „A“ !

Foto : C. Mazur

Sînt o femeie deșteaptă

Concluziile le-am tras mult mai tîrziu. Nu știu cum se face că unii oameni ajung să înțeleagă un lucru abia după ce calcă pe propriile lor bătăturii. În ziua aceea te-am observat în ultima clipă. Nu mai puteam să mă prefac că nu te-am văzut.

Erai cu o fetișcană cu părul cărunt (se pare că tinerele cu părul alb restabilesc echilibrul natural tulburat de femeile cu adevărat cărunte și care se transformă în roșcate). Fetișcana atrîna de brațul tău, avea un mers ultra-modern și te copleșea cu drăgălășeni. Am remarcat linia îndrăzneată a decolteului, care făcea posibilă o economie maximă de material. Intr-un cuvînt, fetișcana era amețitoare. Or, se știe că cu cît o fetișcană e mai amețitoare, cu atît e mai timpă mina bărbatului pe care-l surprinzi în imediata ei vecinătate. Cînd privirile noastre s-au încrucișat, pe fața ta a apărut o expresie tipică pentru astfel de situații, în care se contopeau organic ciuda pentru prezența fetișcanei, furia împotriva apariției mele și un orgoliu stupid.

Aveam de ales între trei variante :

- s-o plesnesc pe fetișcană cu scrumbia afumată pe care abia o cumpărasem și apoi să izbucnesc în plîns,
- să schițez un salut rece și să-mi văd de drum nepăsătoare,
- să mă apropîi de voi arborînd un așa-zis zîmbet amabil.

Ar fi inutil să-ți mărturisesc că aș fi preferat din tot sufletul varianta a) cu scrumbia și plînsul, pe care o socoteam cea mai sinceră și dreaptă. Dar m-am abținut. Doar mă știi. Așa că m-am oprit asupra variantei c).

— Ce mai faci? te-am întrebat cu calmul disperării. Prezintă-mă domnișoarei...

Scîrba mi-a întins o labă umedă și a miolăit ceva nedeslusit.

— În ce direcție o luați? am continuat să ciripesc, de parcă nu mi-aș fi dat seama că mergeați în parc.

„În direcție opusă“, ai fi spus tu cu plăcere dar, spre fericirea noastră a tuturor, ai înțeles că momentul nu era potrivit pentru sincerități.

Sărînd de la una la alta (trîncăneam amîndoi pe nerăsuflăte, în timp ce fetișcana păstra o tăcere mohorîtă), am ajuns să-ți propun să vă însoțesc cîtiva pași. Pe drum am rostît o ditirambă la adresa uluitoarei rochiî a fetișcanei. Deși orice nătărău și-ar fi putut da seama că zdreanța fusese cumpărată la solduri, mi-am exprimat surpriza că la magazinele de conșinație puteau fi găsite lucruri atît de elegante și de originale.

— Mai ceva ca la Paris, am declarat, aruncîndu-ți priviri care ar fi putut ucide.

Luîndu-mi rămas bun, mi-am exprimat speranța că ceea ce am caracterizat drept „o nouă și plăcută caracteristică“ nu se va limita la o singură întîlnire. După care m-am dus să cumpăr brînză de vaci, luptînd cu hohotele de plîns ce mi se adunaseră în gîtlee.

Apoi, după ce ne-am revăzut numai noi doi, m-am aflat din nou în fața a trei posibilități :

- să sparg un vas de flori care m-a costat o groază de bani și pe urmă să izbucnesc în plîns,
- să-mi compun o mină împietrită și să aștept explicații,
- să mă prefac că nu s-a întîmplat nimic deosebit.

E de prisos să-ți spun că varianta a) îmi părea cea mai dreaptă și mai po-

trivită cu firea mea, dar m-am abținut. Mă știi cum sint. Am ales varianta c).

— Frumoasă fată, și-am spus. Și foarte simpatică. Cred că e și isteată. Cel puțin nu pare proastă.

În timp ce debitam toate astea mi-a revenit în minte mutra ei obraznică și bleagă.

M-ai privit pătrunzător și mi-ai spus: — Trebuie să recunosc că ești o femeie deșteaptă...

Da. Sînt o femeie deșteaptă.

Ori de cîte ori mă aflu într-o situație stupidă și fac ceva împotriva voinței mele, aud cuvintele astea. „Ești o femeie deșteaptă“, mi se spune de fiecare dată cînd zîmbesc cu bunăvoință în fața unui lucru de pe urma căruia n-am decît de pierdut. Niciodată, însă, n-am auzit această laudă în împrejurări plăcute.

Așa încît, de la o vreme mă întreb din ce în ce mai des : oare n-ar fi cazul să mă protestesc nițel ?

S. Grodzenskaia

Care pe care ?

Prietenul meu automatul

Am construit un automat pentru articole de băcănie. Automatul putea să elibereze cumpărătorilor zahăr, griș, unt, bomboane... Într-un cuvînt, fel de fel de produse de consum curent. Mașina a fost instalată într-un magazin spre a fi experimentată. După cîteva zile mi s-a telefonat de la direcție :

— Am primit sesizări. Automatul dumitale tace, cumpărătorii, însă, sînt obișnuiți să schimbe cîteva cuvinte cu vinzătorii, să întrebe și să li se răspundă. Gîndește-te la o soluție !

Timp de o săptămînă am colindat magazinele, trîgînd cu urechea la conversațiile dintre cumpărători și vinzătorii. La sfîrșitul perioadei de studiu eram în posesia unui vocabular variat : „De unde să-ți iau calcan ? Să mă re-

ped acum să-l prind chiar eu !“ „Dacă nu vă place, n-aveți decît să nu luați !“ „Mi se pare că am vorbit clar, tovarășe...“ Am integrat sensul răspunsurilor în formule corespunzătoare și am eliminat unele amănunte specifice, după care mi-am învățat automatul să răspundă : „Vă rugăm să ne iertați, acest produs ne lipsește“.

Și din nou am primit un telefon de la direcție.

— Acum e mai bine. Cumpărătorii sînt mai mulțumiți de automat. Ar trebui, totuși, să-ți îmbunătățești construcția, căci se produce aglomerații și oamenii dau semne de enervare.

Așa că mi-am luat magnetofonul și am pornit din nou prin magazine, să caut adevărul în clocotul vieții comerciale. Apoi am ascultat benzile : „Aveți răbdare, dumneavoastră sînteți mulți, eu sînt singur !“ „Nu fii grăbit, tovarășe ! Am văzut pe unul care se grăbea și a dat o mașină peste el !“ „Cine vă ține ? Plecați, dacă sînteți grăbit !“ O complexă prelucrare matematică și logică a acestui material a dat următoarea frază : „Vă rugăm să așteptați puțin, vă servesc numaidecît !“ Automatul rostea fraza cu atîta căldură, încît cumpărătorii, chiar și cei mai nervoși, se calmau ca prin farmec. Direcția se arătă mulțumită.

Intr-o bună zi m-am dus să cumpăr portocale. Era în ajun de sîrbătoare și, cum se întîmplă în toate ajunurile de sîrbători, portocalele se terminaseră. „Ce-ar fi să încerc la automatul meu ?“ mi-am zis.

„Vă rugăm să ne iertați, acest produs ne lipsește !“, am auzit vocea catifelată de bariton a automatului meu. Ca să fiu sincer, m-am simțit jignit.

— Să-ți fie rușine ! i-am răspuns automatului. Eu te-am inventat, te-am perfecționat, te-am uns piesă cu piesă, și tu, făptură nerecunosătoare, îi tot dai zor cu „Vă rugăm să ne iertați...“

Subit, automatul meu clipi cu becul sting și-mi trînti pe teighea un kilogram de portocale de toată frumusețea.

Vă jur pe ce am mai sfînt că nu eu l-am învățat să dosească sub teighea mărfurile deficitare. Dar de la cine naba a deprins apucăturile astea ?!

(Din „Pravda“)

Superstițiosul

Deși Iura mi-e tare drag și-l socotesc cel mai bun prieten al meu, trebuie să recunosc că o anumită trăsătură a caracterului lui nu-mi place. E un băiat cumsecade, își vede de treabă și nu se dă în lături de la activitățile obștești, dar e superstițios. Crede în fel de fel de semne. Știe, după părerea mea, cel puțin șapte mil de semne de bun sau rău augur și crede în toate. L-am contrazis de multe ori, dar de fiecare dată Iura îmi răspundea :

—N-ai decît să te convingi. Uite, bunăoară : cînd rîndunelele zboară jos, e semn de ploaie.

— Lasă-te de astea ! Povestea cu rîndunelele are o explicație științifică, tu crezi, însă, în toate prostiile cu Necuratul și în altele de soiul ăsta.

Iura se supăra :

—Nu mă mai dăscăli ! Sînt sigur că dacă visezi gîndaci, primești bani, dacă îți taie drumul un motan negru te paște o nenorocire, dacă-ți cade din mină furculița primești vizita unei femei, dacă spargi o farfurie e semn de noroc... Nu-i rău nici dacă întîlnești o femeie cu o căldare plină, iar dacă ți se agață haina de gard...

Și putea s-o ducă așa pînă seara.

Într-o bună zi m-am hotărit să mă ocup serios de Iura. Mai mare rușinea : ditamai flăcăul și se proteste în halul ăsta. Așa că i-am explicat unui vecin, pe nume Viktor, cum stăteau lucrurile și ne-am înțeles ca el să bată la ușa lui Iura la ora 7,30 seara. Ca și cum ar avea o treabă oarecare cu Iura. Eram, bineînțeles, la prietenul meu și la ora 7,28 — pac ! am scăpat furculița din mină.

—Aha, a zîmbit Iura, ia să facem nițică ordine, că acuși pică o persoană de sex feminin.

În aceeași clipă s-a auzit soneria și și-a făcut apariția Viktor. Înțelegeți ? Și uite așa am procedat de cîteva ori. Ba conveneam cu Ania, nevasta lui Viktor, să vină la Iura la o anumită oră și atunci scăpam pe jos cuțitul, ba cu Viktor, și atunci făceam același lucru cu furculița. Pînă cînd am observat că Iura a cam căzut pe gînduri : nu ieșea la socoteală cu superstițiile.

Bun, mi-am zis. E cazul să mă las de cuțite și furculițe și să mă apuc de căldările pline sau goale. Ieșeam cu Iura la plimbare și făceam în așa fel, încît să trecem pe lingă un șantier. Prima dată am avut noroc, căci ne-a ieșit în cale o femeie cu două căldări goale. Iura începu să dea semne de îngrijorare.

—Ei, să știi că are să ni se întîmple o nenorocire, se vîită el.

În clipa aceea, însă, am aruncat pe neobservate, la picioarele lui, o rublă.

—Ia te uită ! se bucură Iura. Am găsit o rublă !

—Vezi ? Și te speriașezi de niște căldări goale !

Am continuat așa o bună bucată de timp. Cum vedeam niște găleți goale, cum scorneam ceva care să-l facă lui Iura plăcere. Și, dimpotrivă, dacă întîlneam pe cineva cu găleți pline, îi șterpeleam prietenului o mînușă, îi pătăm, pe furis, costumul cu vopsea și cite și mai cite. Pe scurt, l-am prelucrat cum se cuvine și pe linia căldărilor. Apoi am trecut la alte superstiții, pînă cînd nu mi-au mai rămas decît pisicile negre. Capitolul ăsta a fost, însă, mai dificil. Poți să te înțelegi cu o pisică ? Apare cînd te aștepți mai puțin, pentru ca apoi să n-o vezi cu săptămînilor. Atunci mi-a venit ideea să-i fac cadou lui Iura un motan alb. I l-am oferit de ziua nașterii.

—Are să-ți aducă noroc, i-am spus. Motanii albi neutralizează acțiunile celor negri. Acum au să-ți taie drumul numai motani albi. De douăzeci de ori pe zi.

—Să știi că ai avut dreptate, mi-a confirmat mai tîrziu Iura. Motanul ăsta alb îmi poartă noroc. De cînd îl am,

echipa de fotbal a fabricii „Miasomolochinik“ s-a calificat în finală. Unu la mină. Apoi am primit un bilet de odihnă pentru Crimeea. Ei, și mai e ceva. Știi, fata aceea, Liusea, mi-a spus ieri...

—Vezi ? l-am întrerupt, căci știam ce-i spusese Liusea. Acum ai înțeles cum e cu superstițiile ?

— Am înțeles, rosti Iura apăsător. Am înțeles perfect. Motanii albi aduc noroc. Am simțit că-mi fuge pămîntul de sub picioare.

—N-ai înțeles nimic ! am strigat disperat.

—Ba da. Nu-s chiar atît de prost. Căldările goale aduc și ele noroc, și nu ghinion, cum credeam pînă nu de mult. Cînd cade o furculiță e semn că vine un bărbat, iar cînd cade un cuțit să te aștepți la vizita unei femei...

Luat prin surprindere, n-am știut ce să-i răspund. Am dat să ies tiptil din cameră, dar buimac cum eram m-am împiedicat de piciorul mesei, de pe care au căzut, cu un sunet sec, două cuțite.

—Aoleu, au să vină două femei ! se alarmă Iura. Să fac nițică ordine, că toate-s de-a-ndoaselea...

Pe scară m-am întîlnit cu portăreasa și cu președinta comitetului de bloc. Se duceau la Iura să-l roage să țină o conferință despre combaterea superstițiilor. Eu le rugasem cu o seară înainte...

S. Spasski